

VNO-NCW

Zijne Excellentie
J.J. Atsma
Staatssecretaris van Infrastructuur & Milieu
Ministerie van Infrastructuur & Milieu
Plesmanweg 1-6
2597 JG Den Haag

Briefnummer 11/11.162/SV
Den Haag 23 juni 2011

Excellentie,

De overheid hanteert sinds januari 2010 de doelstelling om 100 % duurzaam in te kopen. Duurzaam inkopen biedt veel kansen. De overheid kan zo een krachtige bijdrage leveren om de maatschappij naar een meer sociale en milieuverantwoorde richting te leiden.

De wijze waarop het beleid tot op heden is vormgegeven, leidde echter wel tot kritiek, met name van de zijde van het bedrijfsleven. Duurzaam inkopen werd vertaald in gedetailleerde criteria, waardoor het werkelijke doel uit beeld verdween om via de inkoop een aanjagende rol te spelen die zich ook uitstrekt naar private markten/producten.

VNO-NCW, MKB-Nederland, MVO Nederland, NEVI en De Groene Zaak zijn dan ook verheugd de gelegenheid te hebben gekregen om met een advies te komen dat aanbevelingen doet voor een ambitieus duurzaam inkoopbeleid dat bijdraagt aan een versnelling en verdieping van verduurzaming en innovatie.

De kern van het advies komt erop neer dat er een verschuiving in het beleid moet plaatsvinden. Het huidige beleid gericht op minimumeisen in de vorm van specifieke en statische middelvoorschriften maakt plaats voor een ambitieuze aanpak gericht op innovatie van de productketens, diensten en werken. Het beleid legt zich toe op de *vraag* waarin de duurzaamheidsambitie wordt geformuleerd; ondernemers richten daar hun (koploper-)aanbod op.

Deze aanpak vraagt constructief overleg tussen de klant en leverancier over waar de kansen voor verduurzaming liggen. De overheid stelt niet langer eenzijdig de criteria vast, maar benut het hele inkoopproces ten behoeve van verduurzaming. De overheid gaat uit van vertrouwen in de markt door zich te richten op de te bereiken duurzaamheidsdoelen en te sturen op processen. Daarmee snijdt het mes voortaan aan twee kanten: de inspanningen die

ondernemers plegen worden niet langer beschouwd als lasten, maar worden beloond en vertalen zich in grotere duurzaamheid.

In dit advies wordt deze benadering uitgewerkt in 11 aanbevelingen:

1. Jaag verduurzaming aan door innovatiegericht inkopen centraal te stellen;
2. Bevorder functioneel specificeren;
3. Hanteer geschiktheidseisen en/of selectiecriteria gericht op de verduurzaming van bedrijfsprocessen;
4. Formuleer centraal minimum- en gunningscriteria op basis van een nieuwe aanpak;
5. Maak meer gebruik van economisch meest voordelige inschrijving (EMVI)-benadering en geef duurzaamheid een serieuze weging in de gunning;
6. Investeer in verdere professionalisering en communicatie;
7. Zorg voor een solide financieel-economische onderbouwing van het beleid;
8. Verbeter de monitoring van duurzaam inkopen;
9. Beperk de administratieve lasten;
10. Aandacht voor de aanpak (inter)nationale sociale voorwaarden en
11. Sluit waar nuttig aan bij Europese ontwikkelingen.

De aanbevelingen zoeken de maximale ruimte op die de aanbestedingsregels bieden door elke stap van het inkoopproces zodanig in te richten dat verduurzaming beloond wordt. Door innovatiegericht of functioneel in te kopen, wordt de inkoop doelgericht geformuleerd en niet middelgericht. Ook kan zo gedifferentieerd worden in ambitieniveau en kan worden meebewogen met de continu technologische en andere ontwikkelingen. Duurzaam inkopen kan zo een blijvende impuls geven aan vernieuwende bestaande oplossingen in de markt of daar nog een stap verder in gaan als *lead customer*. Om dit te bereiken adviseren we in te kopen aan de hand van procescriteria en productgerichte doelcriteria.

Om duurzaamheid ook werkelijk een rol te laten spelen in de gunning, is het van belang in de inkoop niet enkel de laagste aanschafprijs centraal te stellen, maar de totale levensduurkosten in ogenschouw te nemen. Duurzaam inkopen moet leiden tot winst voor de belastingbetaler, de toeleverancier en de samenleving. Dit komt ook tot uitdrukking in de prijs die de overheid wil betalen voor het totaalplaatje van duurzaamheid, prijs, kwaliteit en veiligheid.

Van groot belang daarbij is dat de inkoop voorzien wordt van kennis van zaken, dus verdere professionalisering van de inkoopfunctie. Daarbij stelt het advies nadrukkelijk dat dit gaat om alle bij de inkoop betrokken afdelingen en lagen, dus ook het bestuur, management en de interne klant van een

organisatie. Naast de inkoop, is ook voorlichting richting het bedrijfsleven gewenst, zodat deze zich kan richten op de nieuwe vraag van de overheid. De aanbieders van dit advies weten dat de aanbestedingspraktijk weerbarstig is. Op dat punt is een doorbraak nodig. Dat vraagt een ondersteunende aanpak gericht op die cultuuromslag, o.a. door training en opleidingen. Maar ook in bewaken van het duurzaam inkoopbeleid. Papieren voornemens moeten voortaan in de praktijk worden getoetst, door contract- en leveranciersmanagement, zodat overheden er ook op kunnen worden afgerekend.

Veel productmarkten zijn Europese markten en het valt daarom te verwelkomen dat ook Europa werkt aan een kader voor duurzaam inkopen. Zo kan er gekomen worden tot een interne markt voor duurzamere producten en diensten, waar Nederlandse ondernemers een bijdrage aan kunnen leveren en waar sprake is van een level playing field. Dat vergt echter ook op Europees niveau een wending naar een doelgerichte benadering. De Nederlandse kennis terzake dient daartoe te worden ingezet.

Met dit advies zijn de aanbiedende organisaties gekomen tot een gedeelde analyse en toekomstvisie inzake duurzaam inkopen. Ook vele andere organisaties hebben zich in dit proces gemeld en ons van reacties voorzien.

De vijf organisaties zouden daarom graag met u verkennen hoe dit overleg een structureel vervolg kan krijgen en zien uw reactie op dit advies graag tegemoet, zodat de volgende fase van duurzaam inkopen voortvarend van start kan gaan.

Hoogachtend,

Namens VNO-NCW

Namens MVO Nederland

Namens NEVI

Mr. B.E.M. Wientjes
Voorzitter

L.W. Lageweg
Directeur

mr. J. W. van der Meer
Directeur

Namens MKB-Nederland

Namens De Groene Zaak

J.H.A.S. Biesheuvel
Voorzitter

mw. drs. M.J.E. Hoek MBA
directeur